

1. Wojna obronna Polski 1.09. – 5.10.1939 r. - notatka

1. **Niemiecki plan ataku na Polskę nosił kryptonim „Fall Weiss”.** Zakładał „Blitzkrieg” – wojnę błyskawiczną, w której decydujące znaczenie odgrywały wojska pancerne, piechota zmechanizowana i lotnictwo. Polska miała zostać zaatakowana z dwóch stron od północy z Pomorza Zachodniego i Prus oraz z południa – ze Śląska i Słowacji.

2. **Polski plan obrony „Zachód”** zakładał powstrzymanie sił niemieckich w pasie granicznym przez 3 dni. Trzeciego dnia wojny Francja i Wielka Brytania miały wypowiedzieć Niemcom wojnę, a 15 dnia rozpocząć działania wojenne. Siły polskie zostały więc rozmieszczone wzdłuż granicy z Niemcami. Naczelnym Wodzem był **marszałek Edward Rydz-Śmigły**.

3. Wybuch wojny.

a) **provokacja gliwicka – 31 sierpnia 1939 r.** - ludzie przebrani w polskie mundury zaatakowali radiostację w Gliwicach. Chciano zrzucić odpowiedzialność za wybuch wojny na stronę polską.

b) **1.09.1939 r. – wojnę rozpoczął nalot na miasto Wieluń o 4.40. Pancernik „Schleswig-Holstein” o 4.45 rozpoczął ostrzał Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte.** Zaatakowano Poczta Polską w Gdańsku, Hel, port w Gdyni.

4. Przebieg kampanii wrześniowej

Data	Wydarzenie	Nazwisko dowódcy
1-6.09.	Przełamanie obrony polskiej	
1.09.	Obrona Poczty Polskiej w Gdańsku	
1 – 7.09.	Obrona Westerplatte.	mjr Henryk Sucharski kpt. Franciszek Dąbrowski
1.09.	Bitwa pod Moką	
9-10.09.	Obrona Wizny – polskie Termopile	ppor Raginis
9-20.09.	Bitwa nad Bzurą – jedyna ofensywna bitwa kampanii wrześniowej	gen. Tadeusz Kutrzeba

Bitwa o główną linię obrony 1 – 6.09.1939 r. Bitwa graniczna do 3.09.1939 r.

a) **PÓŁNOC** – Armia „Modlin” broniła rejonu Mławy do 3 września. Po wycofaniu się Armii „Modlin” w kierunku Wisły Niemcom udało się zdobyć przyczółek na Narwi (6.09.)

b) **PÓŁNOCNY – ZACHÓD** - atak z Pomorza Zachodniego i Prus Wschodnich na Pomorze Gdańskie.

- Bardzo ciężkie walki stoczyła Armia „Pomorze” o Bory Tucholskie. 3 września musiała się wycofać. Tego samego dnia V Kolumna zaatakowała wycofujące się wojska polskie w Bydgoszczy. 6 września Niemcy dotarli do Prus Wschodnich osiągając zamierzony cel – likwidację „korytarza”.
- **Walki na Wybrzeżu** – obrona Poczty Polskiej w Gdańsku – 50 polskich pracowników broniło się kilkanaście godzin. Do 7 września broniło się Westerplatte (dowodził **mjr Henryk Sucharski i kapitan Franciszek Dąbrowski**)

c) **ZACHÓD** – atak niemiecki w kierunku na Warszawę.

- Do najcięższych walk doszło pod wsią **Mokra** (walka żołnierzy Wołyńskiej Brygady Kawalerii, która zatrzymała natarcie niemieckiej dywizji pancernej). Obrona polska została już przełamana 2 września. 5 września wojska niemieckie zetknęły się z formującą się w rejonie Piotrkowa Trybunalskiego i Tomaszowa Mazowieckiego Armią „Prusy”. Armia „Łódź” nie chcąc dopuścić do okrążenia od północy i południa wycofała się znad Warty i Widawki.

d) POŁUDNIOWY – ZACHÓD – odwrót wojsk polskich 2 września.

- Armia „Kraków” wycofała się z Górnego Śląska dążąc do zajęcia linii obronnej na Nidzie i Dunajcu.
- Armia „Karpaty” wycofała się na linię Sanu
- Na Śląsku broniły się Bataliony Obrony Narodowej złożone z byłych powstańców śląskich, harcerzy, robotników. Do historii przeszła obrona wieży spadochronowej w Katowicach przez harcerzy.

e) 6 września – rozkaz Naczelnego Wodza o wycofaniu się wojsk polskich na nową linię obrony na rzece Wiśle, ze skrzydłami na Narwi (północ) i Sanie (południe) – front środkowy. **Marszałek Edward Rydz – Śmigły** przeniósł kwaterę główną do Brześcia nad Bugiem.

5. Obrona od 7 – 17.09.1939 r. – obrona na Wiśle i Sanie

a) Wisty Środkowej miała bronić nowa Armia „Lublin”, a widel Wisty i Narwi miała bronić Armia „Warszawa”. Celem Niemców było niedopuszczenie do przeprawy wojsk polskich przez Wisłę, a następnie rozbitcie jednostek polskich na Podlasiu i Lubelszczyźnie.

b) 07 – 9.09. Okrążenie Armii „Łódź” i Armii „Prusy”. Armia „Modlin” wycofała się znad Narwi i ruszyła na południe. Niemcy 9 września wychodzą na przedpola Warszawy nie udaje im się jednak zdobyć stolicy z marszu.

c) 09.09. Armia „Poznań” oraz niedobitki Armii „Pomorze” uderzyły na północne skrzydło wojsk niemieckich atakujących Warszawę, rozpoczynając **bitwę nad Bzurą (9-20.09.)**. Wojska polskie zdobyły Łęczycę, Piątek i Łowicz, a następnie uderzyły na Sochaczew by otworzyć drogę na Warszawę. Niestety manewr ten się nie udał ze względu na kontruderzenie niemieckie.

d) 10 – 16.09.

- 10.09. Korpus Pancerny Heinza Guderiana przełamał obronę SGO „Narew” pod miejscowością **Wizna** (obroną dowodził **ppor. Raginis**) Niemcy skierowali się na Brześć.
- Na południu Niemcy przekroczyli Bug i okrążyli Armię „Małopolska” (dawna Armia „Karpaty”), a 11.09. uderzyli w kierunku Lwowa. Następnie skierowały się na północ by połączyć się z Korpusem Pancernym Heinza Guderiana.
- 13.09. – rozkaz o przebijaniu się polskich jednostek za Dniestr.
- 16.09. jednostki będące na zach. od Wisty otrzymały rozkaz przebiccia się do Warszawy przez Puszcze Kampinoską. Na wybrzeżu bronił się jeszcze Hel.

6. Agresja ZSRR i opuszczenie kraju przez rząd polski – 17.09.1939 r.

a) 17.09. jednostki Armii Czerwonej przekroczyły granicę wschodnią i wkroczyły do II RP.

- **Marszałek Edward Rydz Śmigły** wydał **dyrektywę**, w której nakazał jednostkom wycofać się na Rumunię i Węgry i nie prowokować Armii Czerwonej. Jednostki polskie miały podejmować walkę a Armię Czerwoną jedynie wówczas gdy zostały zaatakowane lub gdy próbowałyby je rozbroić.
- **Do walk z Armią Czerwoną doszło pod Szackiem, Wytycznym, Kobryniem, Wilnem, Grodnem i Białymstokiem.**

b) Rząd polski opuścił terytorium II RP i przekroczył granicę z Rumunią w Czerniowcach w nocy z 17 na 18 września. Celem była chęć przedostanie się do Francji i kontynuowania wojny. Rumunia internowała rząd polski wraz z Prezydentem Ignacym Mościckim.

7. Ostatni etap kampanii wrześniowej 18.09. – 5.10. 1939 r.

Oddziały polskie walczyły jeszcze do 5 października.

a) 17 – 26.09.

- **Bitwa pod Tomaszowem Lubelskim** – Armia „Kraków” i Armia „Lublin” stoczyły walkę z siłami niemieckimi chcąc się przedrzeć w kierunku Węgier i Rumunii.
- Do 20 września trwała obrona Lwowa, który ostatecznie poddał się jednostkom radzieckim.
- **28.09. Skapitulowała Warszawa.** Bohaterem obrony stolicy został Prezydent Miasta **Stefan Starzyński**.
- 29.09. Skapitulowała twierdza Modlin.
- 2.10. Skapitulował ostatni punkt obrony na Wybrzeżu – Hel.
- **2 – 5.10.** Ostatnia bitwa kampanii wrześniowej – **bitwa pod Kockiem**, w której wzięła udział SGO „Polesie” dowodzona przez gen. T. Kleeberga. To właśnie on wydał ostatni rozkaz w kampanii wrześniowej.

Państwo polskie zostało okupowane przez wojska niemieckie i radzieckie ale władze polskie nie podpisały aktu kapitulacji.

8. Ocena kampanii wrześniowej

Pozytywy	Negatywy
Niewielka armia polska zadała Niemcom znaczne straty – ok. 50 tys. żołnierzy zginęło lub zostało rannych. Niemcy stracili ok. 1000 czołgów i samochodów pancernych oraz ok. 600 samolotów. Zginęło ok. 13 tys. Sowieców.	Poległo 77 tys. żołnierzy polskich i oficerów, 150 tys. odniosło rany, 700 tys. dostało się do niewoli niemieckiej, a ok. 180 tys. do niewoli radzieckiej, a ok. 50 tys. internowano po zakończeniu działań.
Państwo polskie bez żadnej pomocy państw zachodnich broniło się ponad 1 miesiąc mimo planów zakładających 15 dni i olbrzymiej przewagi wroga – liczebnej, technologicznej oraz mimo niekorzystnej linii frontu.	Niedoskonały plan obrony przygotowany w ostatniej chwili. Brak wcześniej przygotowanego planu obrony przeciwko agresji niemieckiej.
Niemcy utraciły znaczną ilość sprzętu (samolotów, czołgów) co nie pozwoliło im na zaatakowanie Europy Zachodniej jeszcze w tym samym roku. Europa Zachodnia trzymała czas potrzebny do przygotowania obrony.	Zbyt dużą wiarę położono w pomoc Wielkiej Brytanii i Francji.
Kres pokojowym podbojom Hitlera. Złamanie strategii wojny błyskawicznej.	Olbrzymie zniszczenia miast i wsi narażonych na naloty i bezpośrednie działania wojenne.
Bohaterska walka całego polskiego społeczeństwa, była wyrazem polskiego patriotyzmu.	Utrata niepodległości.
Polacy wykazali się umiejętnościami dowódczymi, mimo przegrania kampanii wrześniowej, co udowodnili później na wszystkich frontach II wojny światowej.	Zginęło ponad 300 tys. cywilów.
Kampania wrześniowa obudziła protest opinii publicznej w całej Europie i dała początek II wojnie światowej. Opinia publiczna potępiła brutalną agresję.	Zbyt późno rozpoczęto unowocześnianie armii polskiej i wprowadzanie nowoczesnego uzbrojenia. Za mało uwagi poświęcono kwestii sprawnej łączności między oddziałami - brak sprawnej na polu walki łączności (łączność uzależniona od kabli telefonicznych).